

تبیین چالش‌های برون‌سازمانی ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی غرب استان تهران)

علی لطیفی^۱، حسن رضا رفیعی^۲، محمود گودرزی^۳

از صفحه ۱۶۵ تا ۱۸۸

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۱/۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۷/۲/۱۸

چکیده

حجاب و عفاف به عنوان دو ارزش در جامعه بشری و به ویژه جوامع اسلامی مطرح است. پدیده بدحجابی در سطح حوزه فرماندهی انتظامی غرب استان تهران، به دلیل شرایط جغرافیایی، پدیده مهاجرت، تراکم جمعیت و... در حال گسترش است. مقاله حاضر، با هدف پاسخ به این پرسش که «چالش‌های برون‌سازمانی ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی کدامند؟» به رشته تحریر در آمده است. روش تحقیق، کیفی و روش گردآوری اطلاعات، مصاحبه کتبی با مسئولان و نخبگان انتظامی فرماندهی انتظامی غرب استان تهران بود و افراد موردنظر با روش گلوله برفی و به تعداد ۳۲ نفر انتخاب شدند. داده‌های جمع‌آوری شده به روش تحلیل مضمون، تجزیه و تحلیل شد. به موجب یافته‌های این تحقیق، ناجا در انجام وظایف محوله در خصوص کنترل و مقابله با بدحجابی در غرب استان تهران، با ۲۶ مولفه چالش اجرایی، ۲۱ مولفه چالش فرهنگی، ۱۸ مولفه چالش حقوقی - قضایی و ۱۵ مولفه چالش تبلیغاتی در رابطه با سازمان‌های دیگر مواجه است. به موجب نتایج این تحقیق، چالش رسانه‌ها (ماهواره و فضای مجازی) به عنوان اولین چالش برون‌سازمانی برای کنترل و مقابله با بدحجابی در غرب استان تهران می‌باشد و پس از آن چالش فقدان قوانین و مقررات جامع در زمینه حجاب و مصادیق آن و چالش مدگرایی و کم‌توجهی به عرضه و فروش البسه نامناسب در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

کلید واژه‌ها: امنیت اجتماعی، تهاجم فرهنگی، چالش‌های انتظامی، بدحجابی، ماموریت‌های انتظامی.

۱. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی امین، نویسنده مسئول ali.latifi3280@gmail.com

۲. دانشیار مدیریت برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه علوم انتظامی امین.

۳. مربی مدیریت پیشگیری از جرم دانشگاه علوم انتظامی امین.

مقدمه و بیان مسئله

پاسداری از حجاب و عفاف بخشی از رسالت انبیاء و اولیای الهی بوده است. اهمیت حجاب و پوشش اسلامی تا جایی است؛ که خداوند متعال در قرآن از آن به عنوان یک ضرورت یاد می کند و آن را حافظ انسان در برابر بسیاری از بیماری های جسمی و روانی می داند (احزاب، آیه: ۵۹؛ نور، آیات: ۳۱-۳۰). روایات متعدد از پیامبر و ائمه اطهار(ع) درباره حجاب حکایت از اهمیت حجاب دارد که از نظر اسلام حجاب فقط اختصاص به زن ندارد، بلکه نوعی پرده است، که در روابط میان زن و مرد وجود دارد. هدف اسلام از حجاب آن است؛ که زن مسلمان با فراغت کامل بتواند وظایف و رسالت اساسی خویش را انجام دهد. دین مبین اسلام حجاب را به عنوان عامل مهم حفظ و اعتلای شخصیت فردی و تحکیم بنیان خانوادگی و عفت و اخلاق اجتماعی بر زن واجب دانسته است.

موضوع بدحجابی در جامعه ما از اموری است که ذهن بسیاری از اندیشمندان را به خود مشغول داشته است. تلقی بدحجابی به عنوان امری نابهنجار نشانگر این است که ذهنیت فرهنگی و دینی ما برای بدحجابی، آثار و تبعات نامطلوبی قائل است و به تعبیر دیگر، آن را علت برخی پدیده های نامطلوب دیگر در جامعه می انگارد.

اگر چه وجوب حجاب با ظهور اسلام صورت گرفت، با این حال با مطالعه متون گذشته به دست می آید که در ایران باستان، حجاب در بین مادها و پارس ها وجود داشته است (وحدی، ۱۳۱۶). با ظهور دین مبین اسلام و استقبال ایرانیان از این دعوت الهی، مسئله حجاب بیش از پیش در ایران جدیت یافت. در دوره های حکومت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زنان از نوعی مقنعه و چادر استفاده می کردند که تمامی سر را می پوشاند پوشش سر زنان ایرانی در دوره صفوی، چارقد سفیدی بود که تا سرشانه می رسید و چادر سفید بلندی که فقط چشم ها از پشت آن پیدا بود و جلوی صورت را با پارچه مشبک دست باف یا توری می بستند. در منزل هم زنان سر خود را می پوشاندند و تا روی سینه آنها پوشیده بود (ضیایور، ۱۳۴۹: ۳۱۲). با روی کار آمدن رضاخان و طی سال های ۱۳۰۷ تا ۱۳۱۴ خورشیدی، بی حجابی علنی رواج یافت و اگر شخصی از مراجع و علما مانع این کار می شدند، مأموران حکومتی، از زنان بی حجاب حمایت می کردند (رضایی، ۱۳۸۴: ۸۵).

با توجه به اهمیت موضوع، بافت مذهبی کشور و نوع حاکمیت بر کشور ایران که جمهوری اسلامی می‌باشد، در ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی (کتاب تعزیرات) و تبصره آن^۱ به مسئله بدحجابی پرداخته شده است. از طرفی عدم رعایت حجاب شرعی در ملاء عام و ضابطین دادگستری می‌تواند از جمله جرایم مشهود محسوب گردد که در این صورت ضابطین دادگستری موظف هستند؛ اقدامات لازم را بر طبق قانون آیین دادرسی کیفری به عمل آورند. ماده چهار قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و مجازات فروشندگان لباس‌هایی که استفاده از آنها در ملاء عام خلاف شرع است یا عفت عمومی را جریحه دار می‌کند، نیز زمان رسیدگی به پرونده مرتکبین این جرم را خارج از نوبت تعیین کرده است.

برابر بند ۸ ماده ۴ قانون نیروی انتظامی مصوب ۱۳۶۹، «مبارزه با منکرات و فساد» از جمله وظایف ذاتی نیروی انتظامی به عنوان ضابط قوه قضاییه می‌باشد که به عنوان ضابط عام دادگستری وظیفه اصلی در برخورد با جرم عدم رعایت حجاب شرعی (مصادیق عمده منکرات و مفساد اجتماعی) را بر عهده دارد.

در راستای همین وظایف و بر اساس آمار اخذ شده از پلیس اطلاعات و امنیت عمومی غرب استان تهران، در سال ۱۳۹۵ تعداد ۷۲۴۰ مورد تذکر و ارشاد، ۳۱۰۶ مورد دستگیری، ۲۲۹ مورد معرفی به دادرسی و ۵۴ مورد توقیف خودرو در زمینه برخورد با بدحجابی در شهرستان‌های حوزه استحفاظی این فرماندهی (اسلامشهر، رباط کریم، بهارستان، شهریار، قدس و ملارد) صورت گرفته است. لازم به ذکر است؛ در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۲۴۴۵ مورد تعهد در رابطه با بدپوششی در سطح حوزه استحفاظی فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران اخذ شده است که در جدول شماره ۱ این تعداد به تفکیک هر فصل آمده است:

جدول شماره ۱: آمار اخذ تعهدات بدپوششی

نوع اقدام	بهار	تابستان	پائیز	زمستان
اخذ تعهد بدپوششی	۲۶۶۵ مورد	۲۲۶۵ مورد	۵۳۹۷ مورد	۲۱۱۸ مورد

۱. به موجب ماده ۶۳۸ قانون مجازات اسلامی: «هرکس علنا در انظار عمومی و معابر تظاهر به عمل حرامی نماید، علاوه بر کیفر عمل به حبس از ۱۰ روز تا دو ماه و یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌گردد و در صورتی که مرتکب عملی شود که نفس آن عمل دارای کیفر نمی‌باشد، ولی عفت عمومی را جریحه دار می‌نماید، فقط به حبس از ۱۰ روز تا دو ماه یا تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد». تبصره: زنانی که بدون حجاب شرعی در معابر و انظار عمومی ظاهر شوند به حبس از ۱۰ روز تا دو ماه یا از ۵۰ هزار تا پانصد هزار ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد.

همچنین تعداد برخوردهای صورت گرفته با تولیدکنندگان و توزیع کنندگان لباس های نامتعارف از سوی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی استان در سطح حوزه استحفاظی فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران در سال ۱۳۹۵ به تفکیک هر فصل به شرح جدول ۲ می باشد:

جدول شماره ۲: تعداد و نوع برخورد با صنف پوشاک نامتعارف

ردیف	بازه زمانی	بازدید	تذکر	تعهد	اخطار	پلمپ	پوشاک مبتذل	پوشاک دست دوم	مانکن نامتعارف
۱	بهار	۹۴	۵۶	۷	۸	۲	۰	۰	۰
۲	تابستان	۶۶۲	۲۷۳	۱۶۲	۱۶۱	۸۵	۵۱۹	۰	۱۲
۳	پاییز	۱۹۷	۸۶	۴۳	۴۸	۷	۶۳	۰	۳
۴	زمستان	۴۲۳	۳۱۵	۱۱۷	۱۸۵	۷۹	۲۷	۰	۵
	مجموع	۱۳۷۶	۷۳۰	۳۲۹	۴۰۲	۱۷۳	۶۰۹	۰	۲۰

حال با توجه به مراتب مذکور، اهمیت و ضرورت موضوع با لحاظ پیامدهای زیانبار بدحجابی برای فرد و جامعه از قبیل؛ تنزیل شخصیت زن، فروپاشی خانواده، گسترش فساد در جامعه و . . . ؛ و از سوی دیگر، گسترش هجمه های فرهنگی و هجمه تبلیغاتی غرب که با توسعه فعالیت شبکه های ماهواره ای، شبکه های اجتماعی سائیری، سایت های اینترنتی و . . . که به ترویج پدیده بدحجابی دامن می زنند؛ موجب شد مقاله حاضر به نگارش درآید.

مسئله اصلی مقاله این است که «چالش های برون سازمانی در کنترل و مقابله با بدحجابی در فرماندهی انتظامی غرب استان تهران کدامند؟» برای تبیین و پاسخ گویی به این سوال، ابتدا به چالش های فرهنگی، تبلیغاتی، حقوقی- قضایی و اجرایی برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران خواهیم پرداخت و در ادامه بعد از بررسی و تحلیل یافته ها، نتیجه گیری پیرامون موضوع و مسئله اصلی مقاله با ارائه پیشنهادهای کاربردی صورت خواهد گرفت.

□ تحقیقات متعددی پیرامون حجاب و بدحجابی، صورت گرفته است. لیکن در خصوص چالش‌های سازمانی حجاب تحقیقات اندکی صورت گرفته است که در زیر به برخی از تحقیقات مهم اشاره خواهیم کرد.

۱۶۹ علوی و حجتی (۱۳۸۶) «عوامل موثر بر بدحجابی دختران دانشگاه شهید باهنر کرمان» را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این تحقیق نشان داد که وضعیت دینی و نگرش سیاسی دانشجویان در بدحجابی آنان موثر است. همچنین اختلاف بین والدین، میزان تحصیلات و وضعیت اعتقادی آن‌ها روی بدحجابی دانشجویان تاثیرگذار بوده است. با این حال خصوصیات روانی و خصوصیات دوستان، خصوصیات جسمانی، وضعیت اقتصادی خانواده، تعداد کل افراد خانواده و نیز خصوصیات شخصی شامل سن، رشته تحصیلی، معدل و تعداد واحدهای گذرانده شده در بدحجابی دانشجویان مؤثر نبوده است.

چالوک و عابدی (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان «کارکرد ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی به منظور فراهم ساختن زمینه سیاست‌گذاری مناسب برای مدیران ارشد ناجا» به نتیجه دست یافتند که ناجا در کنترل بدحجابی و مقابله با آن در سه حوزه عملکردی (انتظامی، اجتماعی و فرهنگی) از دیدگاه پاسخگویان موفق بوده؛ ولی میزان آن از منظر پاسخگویان متفاوت بوده است.

محمدی و دیگران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای تحت عنوان «نقش هجوم نرم شبکه‌های ماهواره‌ای بر امنیت فرهنگی شهروندان سنندجی» نشان دادند که هر چه میزان استفاده از کانال‌های ماهواره‌ای بیش‌تر باشد، میزان اعتقادات مذهبی ضعیف‌تر بوده و نگرش به حجاب از ارزش‌های ایرانی-اسلامی فاصله بیش‌تری گرفته است. هم‌چنین، میزان تاثیرات شبکه‌های ماهواره‌ای در هر دو جنس تقریباً یکسان بوده و با افزایش سن از میزان این تاثیرات روی فرد کاسته می‌شود.

ساقینی (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان «مبانی، رویکردها و نحوه مداخله حاکمیت در حوزه پوشش» دریافت که سازمان‌های فرهنگ‌ساز در سیاست‌گذاری پوشش بیشترین نقش را دارند، و نقش سازمان‌های کنترلی و نظارتی همچون نیروی انتظامی هرچند لازم است، اما در آخرین حلقه سیاست‌گذاری جا گرفته و ناظر به موارد اندکی است؛ که در حوزه تاثیر سازمان‌های فرهنگ‌ساز قرار نمی‌گیرند.

Archive of SID

عسگری (۱۳۹۳) در تحقیق خود با عنوان «نقش مدیریت انتظامی در کنترل پدیده بدحجابی در سطح منطقه دو شهر تهران» گزارش کرد که تاثیر اقدامات ایجابی در کنترل پدیده بدحجابی در منطقه دو تهران، ۷/۰۴ درصد بیش تر از اقدامات سلبی بوده است. از این رو، بر اساس نتایج پژوهش مذکور، روش اقدامات ایجابی برای کنترل بدحجابی پیشنهاد گردید.

محسنی و نصرتی پایانی (۱۳۹۳) مطالعه ای در خصوص «رتبه بندی جرایم و آسیب های اجتماعی و اقتصادی در سطح شهر گرگان» انجام دادند که بر اساس نتایج این پژوهش، بدحجابی، قومیت گرایی، تعارض های فرهنگی و ناهنجاری های آموزشی به عنوان مهم ترین آسیب های فرهنگی شناسایی گردیدند.

نورعلیان و دیگران (۱۳۹۳) به موجب نتایج بررسی با عنوان «تاثیرات منفی استفاده از برنامه های ماهواره ای بر نظام خانواده در شهرستان همدان» نشان دادند که به ترتیب ترویج بدحجابی، ترویج مصرف گرایی و فاصله گرفتن از ساده زیستی، ترویج و بسترسازی عشق های خیابانی، افزایش روابط نامشروع، ضعف باورهای دینی، استفاده از مشروبات الکلی، تبلیغ هم جنس بازی، استفاده افراطی از لوازم آرایشی و بلوغ زودرس فرزندان در نتیجه استفاده از ماهواره در سطر آسیب ها قرار داشته اند.

امین صارمی و همتی (۱۳۹۴) در تحقیق خود با عنوان «چالش های فرماندهان و مدیران در مدیریت انتظامی پدیده بدحجابی در استان کرمانشاه» چالش های اجتماعی را مهم ترین چالش های انتظامی در حوزه بدحجابی گزارش کردند. همچنین طبق نتایج طرح مذکور، چالش های بین سازمانی، چالش های حقوقی - قانونی و چالش های سازمانی به ترتیب در رتبه های بعدی قرار گرفتند.

پاکمزد و آقابابایی (۱۳۹۴) در بررسی خود تحت عنوان «راهبردهای جلب مشارکت عمومی در پیشگیری از جرم بدحجابی» گزارش کردند که راهبردهای آگاه سازی، اقناع، نهادینه کردن ارزش های دینی، مدیریت نیازها، توانمندسازی فردی و اجتماعی و تقویت مداخلات اجتماعی و فرهنگی می تواند، مشارکت مردم را برای پیشگیری از جرم بدحجابی جلب نماید.

فروغ زاده و شریعتی مزینانی (۱۳۹۴) در تحقیق خود با عنوان «میزان احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهر مشهد» به این نتیجه رسیدند که احساس

امنیت در شهر مشهد برای زنان با وضع مطلوب، فاصله‌ای چشم گیر و محسوس داشته است. همچنین زیرگذرها و مسافربران شخصی، ناامن ترین موقعیت‌ها از نظر پاسخگویان بوده‌اند. همچنین اتوبوس، پل‌های عابر پیاده و تاکسی در مقایسه با فضاهای عمومی دیگر از امنیت بیشتری برخوردار بوده است.

افضلی و سادات بدیهی (۱۳۹۵) در مقاله‌ای «تاثیر حقوق و قوانین شهری بر امنیت شهری زنان در مناطق ۳ و ۱۳ تهران» را مورد بررسی قرار دادند. ایشان در این پژوهش ابتدا قوانین و مقررات شهری و شهروندی را بررسی و سپس تاثیر آن‌ها را مورد مطالعه قرار دادند. نتایج حاصل از مطالعات آن‌ها نشان داد؛ قوانین شهری ایران، موضوع امنیت در شهر و مشخصاً امنیت زنان را به صورت جدی مورد توجه قرار نگرفته است. همچنین مطالعات میدانی آن‌ها نشان داد؛ که پاسخ دهندگان از آثار و نتایج اجرای قوانین و مقررات شهری در خصوص امنیت زنان رضایت زیادی ندارند.

ایزی (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان «عوامل اجتماعی موثر بر مدگرایی با رویکرد موضوع عفاف و حجاب در بین دانشجویان دانشگاه مازندران» نشان داد؛ بین متغیرهای هم‌رنگی اجتماعی، دین داری و تمایز اجتماعی با مدگرایی رابطه معنی داری وجود دارد. با این حال بر اساس نتایج، هیچ گونه رابطه معنی داری بین پایگاه اجتماعی با مدگرایی مشاهده نگردید.

سوامی و دیگران (۲۰۱۴)^۱ پژوهشی با موضوع «آیا حجاب محافظت کننده است؟» را در شهر لندن انجام دادند. آن‌ها با طراحی پرسش نامه، نظرات ۵۸۷ زن مسلمان بریتانیایی را در این خصوص جمع آوری و تجزیه و تحلیل کردند. نتایج آن‌ها نشان داد که از نظر زنان مسلمان بریتانیایی، پوشش و حجاب دارای اثر و بازخورد محافظت کننده بر روی ایشان است.

1. Swami, et. al.

مبانی نظری تحقیق

در این بخش ابتدا به تعریف برخی مفاهیم و اصطلاحات مرتبط و در ادامه به چارچوب نظری خواهیم پرداخت.

تعاریف مفاهیم و اصطلاحات

حجاب: در زبان عربی به پرده، پوشش و حایل گویند، زیرا مانع از دیدن است، و به دربان، حاجب گفته می‌شود، زیرا وی مانع از ورود افراد است. اندیشمندان تعریف دقیقی از حجاب ارائه نکرده‌اند. استعمال کلمه حجاب در مورد پوشش زن اصطلاح نسبتاً جدیدی است. به طوری که، عبارت است از پوششی که زن در برابر نامحرمان باید استفاده کند، و از جلوه‌گری و خودنمایی پرهیزد (ایازی، ۱۳۸۰: ۱۹۲-۱۹۴). شاید بتوان گفت که حجاب اسلامی عبارت است از؛ چشم فرو بستن از نگاه به نامحرم و پوشاندن اندام است که دارای دو ویژگی باشد:

■ حدود شرعی پوشش در آن رعایت شده باشد.

■ با خودنمایی و جلب نظر نامحرمان همراه نباشد.

طبق این تعریف حجاب امری نیست که صرفاً به موضوع پوشش مرتبط باشد؛ بلکه امری رفتاری نیز هست. بنابراین بدحجاب فقط کسی نیست؛ که حد واجب حجاب شرعی را رعایت نمی‌کند، ممکن است؛ کسی این حدود را کاملاً رعایت کند، ولی در عین حال وضع ظاهرش، نوع رفتارش با مردان، نوع سخن گفتنش، نوع راه رفتنش، حتی نوع نگاهش به افراد و اطرافش و در یک کلام نوع رفتار ارتباطی او در اجتماع به گونه‌ای باشد، که زبان دار باشد، یعنی با زبان بی‌زبانی توجه نامحرمان را به خود جلب نماید (مطهری، ۱۳۶۶: ۲۵).

امنیت اجتماعی: به معنای داشتن فضا و ابزارهای لازم برای ابراز وجود و طرح نظر گروه‌های مختلف اجتماعی از قبیل زنان، جوانان، اقوام و اقلیت‌ها بوده و هنگامی مؤثر و مطرح است که به عنوان یک امرگریزناپذیر یا یک ارزش پذیرفته شود. در واقع امنیت اجتماعی، نوع و سطحی از احساس اطمینان خاطر است که جامعه و گروه در آن نقش اساسی دارد. به عبارت بهتر، امنیت اجتماعی، اطمینان خاطر جامعه در قبال تحولات عادی و تحرکات عمدی معطوف به سلامت و هویت خود است (میرسندسی، ۱۳۹۱: ۲۲۶).

چالش: به لحاظ لغوی در فرهنگ‌های لغت، معانی مختلفی برای مفهوم واژه

«چالش» ارائه شده است. در فرهنگ فارسی معین، یکی از معانی این واژه را، راه رفتن با ناز و خرام، رفتار از روی کبر و غرور و جولان دادن بیان شده است. همچنین مباشرت، جماع، زد و خورد، جنگ و جدال نیز از دیگر معانی ذکر شده برای واژه «چالش» است (معین، ۱۳۸۸: ۳۴۴). در تعریف عملیاتی منظور از واژه «چالش» در حوزه انتظامی، مسائل و مشکلاتی است که مسیر چرخه رسیدگی به وظایف ذاتی نیروی انتظامی را با اختلال مواجه می‌کند. در این تحقیق منظور از چالش‌های برون‌سازمانی در کنترل و مقابله با بدحجابی، مشکلاتی است که در نتیجه کارکرد ضعیف سازمان‌های مکلف در زمینه حجاب و عفاف، برای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ایجاد شده و رسیدگی موضوع مذکور را با دشواری مواجه می‌سازد.

چالش‌های فرهنگی: عموماً معضلاتی هستند که سبب سقوط ارزش‌های اجتماعی و باورهای مذهبی در جامعه می‌شوند. نظیر تهاجمات فرهنگی که با طرح مسائلی همچون آزادی، دموکراسی، حقوق بشر و... از سوی کشورهای غربی، سعی در رسیدن به اهداف خود در کشورهای اسلامی می‌باشند (سلطانی و دیگران، ۱۳۹۴: ۵۳).

چالش‌های تبلیغاتی: مجموعه عواملی هستند که از طریق ترویج آداب و سنت‌های غلط، سعی در تزییل شئون انسانی - اسلامی و نهایتاً تغییر در سبک زندگی جامعه خواهد داشت. نظیر تبلیغات رسانه‌ای در شبکه‌های اجتماعی، ماهواره‌ای و سایت‌های اینترنتی و نیز ترویج و گسترش برخی مکاتب بشری و... همچنین ضعف در ترویج و تبلیغ سنت‌ها و باورهای صحیح اعتقادی که در حوزه فرهنگ سازی از جمله وظایف برخی سازمان‌ها و نهادهای دولتی می‌باشد، در این حوزه نیز می‌تواند برای نیروی انتظامی چالش‌ساز باشد.

چالش‌های حقوقی: در برگزیده آن دسته از معضلاتی است که از متن قوانین رایج بر می‌آید. این‌گونه چالش‌ها عموماً به دلایلی نظیر سستی در به روز رسانی قوانین، متناسب با شرایط اجتماعی و زمانی جامعه و یا پیش‌بینی نکردن و عدم تعیین مصادیق یک جرم (نظیر بدحجابی) و یا ضعف در ضمانت اجرای کیفری برای رفتارهای مجرمانه پدید می‌آیند.

Archive of SID

چالش های قضایی: آن دسته از چالش هایی هستند، که به دستگاه های قضایی مربوط می شوند؛ نظیر برداشت های متفاوت مقامات قضایی و مسئولان ذی ربط از متن قوانین و یا در اختیار نداشتن زمان و نیروی کافی برای رسیدگی به همه جرایم که معمولاً در این گونه مواقع با توجه به حجم پرونده های قضایی، رسیدگی به مسائل مهم تر، در اولویت قرار می گیرد.

چالش های اجرایی: شامل مواردی است که در حوزه اجرای قوانین برای ناجا محدودیت ایجاد می کند. گاهی چالش های اجرایی ناشی از ضعف آموزش ضابطین قضایی در شیوه صحیح برخورد با جرایم و اثبات آن ها است. همچنین ضعف عملکرد سازمان ها و نهادهای مسئول در حوزه حجاب، نظیر الگوسازی نامناسب و یا ضعف در فرهنگ سازی و آموزش نیز می تواند در حوزه اجرایی برای نیروی انتظامی چالش برانگیز باشد. در عین حال ضعف تعامل و ناهماهنگی بین مقامات قضایی با مقامات انتظامی (بسیج، ناجا و . . .) و یا کمبود نیروی انسانی متخصص و تجهیزات پلیسی نیز می تواند به نوبه خود چالش اجرایی تلقی شود. همچنین گاهی ممکن است، برخی چالش های اجرایی از بازتاب منفی ناشی از برخورد پلیس با برخی جرایم در جامعه ایجاد شود؛ نظیر فعالیت گشت ارشاد در جامعه که فشارهای سیاسی و اجتماعی حاصل از آن موجب چالش های اجرایی برای ناجا گردیده است.

چالش های برون سازمانی: منظور، معضلاتی است که به دلایل مختلف نظیر ضعف عملکرد و یا ضعف هماهنگی بین نهادها و سازمان های مسئول در امر عفاف و حجاب، ناجا را در انجام وظایف خود در کنترل و مقابله با بدحجابی دچار مشکل کند.

چارچوب نظری

بی حجابی در جوامع اسلامی به عنوان یک انحراف اجتماعی و در ایران علاوه بر آن، جرم محسوب می شود. در اینجا بر اساس نظریه های موجود در خصوص انحراف اجتماعی، چهارچوب و مبانی نظری تحقیق شکل می گیرد.

الف- نظریه پیوند افتراقی: نظریه «ادوین ساترلند»^۱ در خصوص فراوانی معاشرت نشان می دهد که جنایت و انحراف از طریق انتقال فرهنگی در گروه های

1. . Edwin. H. Sutherland

اجتماعی و محیط اجتماعی آلوده به فساد یاد گرفته می شود و به وقوع می پیوندد. ساترلند بروز جرم را عمدتاً به دلیل تفاوت ارتباطات می داند (نجفی ابرندآبادی و هاشم بیکی، ۱۳۹۳: ۱۳۳-۱۳۴). افراد از طریق ارتباط با دیگران که حامل هنجارهای تبهکارانه هستند، بزهکار می شوند. به نظر ساترلند اکثر رفتار بزهکارانه، درون گروه های نخستین به ویژه گروه همسالان فرا گرفته می شود (گیدنز، ۱۳۷۴: ۱۴۰). به طوری که انحرافات می تواند از طریق تداخلات فرهنگی و ارتباطات بین خرده فرهنگ ها، موجبات ایجاد محیط های جرم خیز را ایجاد کند که این مسئله در حاشیه شهرهای بزرگ و مناطق محروم بیش تر است. بنابراین، در این تحقیق با توجه به گسترده پدیده مهاجرت و هجوم خرده فرهنگ ها به شهرهای غربی استان تهران، انتخاب چالش های فرهنگی برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی، برگرفته از نظریه ادوین ساترلند صورت پذیرفت.

ب- نظریه کنترل اجتماعی: نظریه های کنترل اجتماعی معتقدند که همه مردم ظرفیت گریز از قانون را دارند و جامعه مدرن فرصت های بسیاری برای فعالیت غیرقانونی فراهم آورده است. فعالیت های مجرمانه مانند سوء مصرف موادمخدر و ماشین دزدی، اغلب سرگرمی های هیجان انگیزی است که به دنبال پاداش و لذت فوری و آنی است. با توجه به جذابیت های جرم، نظریه های کنترل اجتماعی سوال می کنند که مردم چرا قواعد اجتماعی را رعایت می کنند؟ نظریه پرداز گزینشی پاسخ می دهد؛ به خاطر ترس از مجازات. نظریه پرداز ساختاری می گوید: اطاعت کارکرد دسترسی به فرصت های مشروع است، و نظریه پرداز یادگیری توضیح می دهد، که اطاعت به واسطه تماس و ارتباط با والدین و همسالان مطیع قانون است. در مقابل نظریه پردازان کنترل بحث می کنند، مردم به خاطر این از قانون اطاعت می کنند که رفتار و نگرش آن ها به وسیله نیروهای درونی و بیرونی کنترل می شود (سیگل، ۲۰۰۱: ۲۳۶).

پ- نظریه پیوند اجتماعی: دستیابی بشر به فن آوری های بدیع و استفاده روزافزون افراد جامعه از محصولات مدرن تجاری و متعاقباً تغییر در سبک زندگی بشری، باعث شده است تا قدرت های بزرگ، اشکال تازه ای از سیاست های فرهنگی را در پیش بگیرند. بخش عمده ای از این سیاست ها شامل: تهاجمات فرهنگی و مصرفی کردن کشورها است. امروزه کشورهای غربی از طریق تبلیغات در فضای

Archive of SID

مجازی، ارائه فیلم‌ها و سریال‌های ضد اخلاقی و استفاده تبلیغاتی از شخصیت زنان برای ترویج غرب‌گرایی و مصرف‌گرایی استفاده می‌کنند. «هیرشی»^۱ دیدگاه‌های مختلف در نظریه کنترل اجتماعی را از زمان دورکیم به بعد را جمع‌آوری کرده است. در دهه چهل و پنجاه میلادی توجه به متغیرهای خانوادگی و نقش موثر سازمان‌ها و نهادهایی نظیر مدرسه و دین در نظریه کنترل اجتماعی گنجانده شده و در تبیین رفتار انحرافی به کار برده شد (سیگل، ۲۰۰۱: ۲۳۸). هیرشی که از مهم‌ترین نظریه پردازان کنترل اجتماعی است، معتقد است؛ کج‌روی معلول گسستگی یا ضعف تعلق فرد به جامعه است. وی مدعی است؛ پیوند میان فرد و جامعه علت هم‌نوایی و عامل اصلی کنترل رفتارهای فرد است و ضعف این پیوند یا نبود آن موجب اصلی کج‌رفتاری است (صدیق‌سروستانی، ۱۳۸۳: ۲۰).

ترویج و تبلیغ غرب‌گرایی از سوی استعمارگران، می‌تواند باعث گسست تدریجی افراد، به خصوص نسل جوان، از ارزش‌های اخلاقی و باورهای اعتقادی جامعه شده و زمینه ساز بروز برخی جرایم نظیر بدحجابی شود. بنابراین بر اساس نظریه هیرشی، می‌توان یکی از حوزه‌های چالش ساز برای بروز بدحجابی را حوزه تبلیغاتی دانست.

ت- نظریه تضاد: اساس و شالوده تمامی نظریه‌های تضاد اجتماعی در حوزه مطالعه انحرافات نیز اندیشه‌های مارکسیستی است که با تکیه بر نقش دولت در تولید جرم، رفتارهای کج‌روانه را یا عکس‌العملی در برابر توزیع نابرابر قدرت و ثروت در جامعه محسوب کرده و یا آن را نوعی کارکرد گونه‌های متفاوت تضاد موجود در درون جامعه می‌دانند (سلیمی و دلاوری، ۱۳۸۰: ۳۵۲).

«جورج ولد»^۲ به شکلی منسجم، نظریه تضاد را در جرم‌شناسی به کار گرفت. وی کوشیده تا برخی از جنبه‌های اساسی زندگی اجتماعی را که با کشمکش و ستیز مشخص می‌گردند، و کم‌تر مورد توجه جامعه‌شناسان نظم اجتماعی قرار دارند را نشان دهد. ولد معتقد است؛ انسان‌ها اساساً موجوداتی گروهی هستند که زندگی‌شان محصول پیوندهای گروهی آن‌ها است. گروه‌ها بر اساس منافع و نیازهای اعضا شکل می‌گیرند و وقتی منافع و نیازهای گروه‌ها باهم در تضاد باشند، روابط میان گروه‌ها رقابتی و تضاد برانگیز می‌شود و تضاد میان گروه‌ها شکل

1. Hirschi

2. George Weldon

می‌گیرد. تضاد میان منافع گروهی، بیش‌تر خود را در سیاست‌های قانون‌گذاران نشان می‌دهد. قانون‌گذاری‌ها معمولاً منطبق با منافع گروهی و متضاد با منافع گروهی دیگر است. گروهی که قوانین برخلاف منافع آن‌هاست و قدرت دفاع قانونی از منافع خود را ندارند، به احتمال زیاد قوانین را نقض و رفتار مجرمانه در پیش می‌گیرند (ولد، ۱۳۸۰: ۳۲۳). بنابراین در این تحقیق بر اساس خط‌مشی فکری «ولد» در نظریه تضاد، می‌توان چالش‌های حقوقی - قضایی و چالش‌های اجرایی را نیز در زمینه مقابله و کنترل بدحجابی مورد بررسی قرار داد. زیرا وجود برخی مشکلات در قوانین نظیر وجود ابهام، ضعف بازدارندگی و نحوه اجرای آن و نیز همکاری نهادها و سازمان‌های مسئول در امر عفاف و حجاب می‌تواند در این زمینه تاثیرگذار باشد.

روش تحقیق

روش تحقیق مجموعه‌ای از قواعد، ابزار و روش‌های معتبر و سازمان یافته برای بررسی واقعیت‌ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه حل مشکلات است (عزتی، ۱۳۷۶: ۲۰). منظور از روش تحقیق به عنوان یک فرآیند نظام‌مند برای یافتن پاسخ یک پرسش یا راه حل یک مسئله است (خاکی، ۱۳۸۶، ۲۰۱). پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت از جمله روش‌های تحقیق کیفی است که به شیوه اکتشافی انجام می‌شود.

در این پژوهش جامعه آماری شامل خبرگان انتظامی در مجموعه فرماندهی انتظامی غرب استان تهران می‌باشند. برای رسیدن به افراد صاحب نظر، جامعه آماری به صورت تمام شمار می‌باشد که مجموعاً تعداد ۳۲ نفر بودند که برای رسیدن به افراد نمونه جامعه آماری، از روش گلوله برفی استفاده گردید. لازم به توضیح است که جامعه آماری از بین افرادی انتخاب شدند که واجد ۱- حداقل تحصیلات کارشناسی؛ ۲- حداقل سوابق شغلی ۱۲ سال؛ و ۳- حداقل درجه سرگردی (جایگاه افسر ارشدی)، بودند و در این زمینه مسئولیت سیاست‌گذاری و اجرایی داشتند. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده، به روش تحلیل مضمون، تجزیه و تحلیل شده و نتایج تحقیق استخراج گردید.

تحلیل مضمون روشی برای شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی است. این روش، فرآیندی برای تحلیل داده‌های متنی است و

Archive of SID

داده های پراکنده و متنوع را به داده های غنی و تفصیلی تبدیل می کند. تحلیل مضمون صرفاً روش کیفی خاصی نیست، بلکه فرآیندی است که می تواند در اکثر روش های کیفی به کار رود. به طور کلی تحلیل مضمون روشی است برای دیدن متن، برداشت و درک مناسب از اطلاعات ظاهراً نامرتبط، تحلیل اطلاعات کیفی، مشاهده نظام مند شخص، تعامل، گروه، موقعیت، سازمان و یا فرهنگ، تبدیل داده های کیفی به داده های کمی، صورت می گیرد (درخشه و دیگران، ۱۳۹۴: ۵۴-۵۳). در پژوهش های علوم اجتماعی از تحلیل مضمون به عنوان یکی از تکنیک های روش اسنادی نام برده می شود که محتوا را تحلیل و آنالیز نموده و می توان از طریق آن، اطلاعاتی را در مورد داده های موجود یا همان متن استخراج کرد (کرپیندورف، ترجمه ی نایب، ۱۳۸۷: ۲۶).

در این طرح، تعداد چهار متغیر مستقل شامل چالش های فرهنگی، چالش های تبلیغاتی، چالش های حقوقی - قضایی و چالش های اجرایی و یک متغیر وابسته با عنوان «پدیده بدحجابی»، در سطح حوزه فرماندهی انتظامی غرب استان تهران مورد بررسی قرار گرفت که تعاریف عملیاتی متغیرهای تحقیق در بخش مبانی نظری ارائه شد.

یافته های تحقیق

تحقیق پیش رو با هدف «آگاهی از چالش های برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در فرماندهی انتظامی غرب استان تهران» صورت پذیرفت. با توجه به این که صاحب نظران اصلی، خبرگان انتظامی شاغل در سطح فرماندهی انتظامی غرب استان تهران بودند، تعداد افراد مصاحبه شونده در این تحقیق ۳۲ نفر تعیین گردید که اطلاعات جمعیت شناختی آن ها در جدول شماره ۳ مشاهده می شود. از تعداد مذکور، تعداد ۳۱ مصاحبه به صورت موفقیت آمیز جمع آوری شد. نتایج آن در این تحقیق مورد بررسی و استخراج قرار گرفت؛ در ادامه، یافته های تحقیق به تفکیک شناسایی هر کدام از چالش ها ارائه می شود.

۱۷۹

تبیین چالش‌های برون‌سازمانی نانا در کنترل و مقابله با بدحجابی (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی غرب استان تهران)

اطلاعات مصاحبه شوندگان جامعه آماری از نظر درجه و رتبه						
سرتیپ دوم	سرهنک	سرهنک دوم	سرگرد	روحانی رتبه ۱۷	کارمند رتبه ۱۵	فراوانی کل
۱	۱۷	۱۰	۱	۱	۲	۳۲
اطلاعات مصاحبه شوندگان جامعه آماری از نظر مدرک تحصیلی						
کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتر	فراوانی کل			
۱۸	۱۳	۱	۳۲			
اطلاعات مصاحبه شوندگان جامعه آماری از نظر سنوات خدمتی						
۱۰ تا ۱۵ سال	۱۵ تا ۲۰ سال	۲۰ تا ۲۵ سال	۲۵ تا ۳۰ سال	۳۰ سال و بالاتر	فراوانی کل	
۱	۳	۱۳	۱۴	۱	۳۲	

برای چالش‌های فرهنگی برون‌سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در سطح فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران، ۲۱ شاخص یا مولفه شناسایی گردید که در این میان از دیدگاه مصاحبه شوندگان جامعه آماری، چالش رسانه‌ها، ماهواره و فضای مجازی با ۲۵ فراوانی مهم‌ترین چالش فرهنگی سطح حوزه است. ضمن آن که چالش مدگرایی و کم‌توجهی به عرضه و فروش البسه نامناسب با ۱۲ فراوانی و چالش کم‌کاری، ضعف همکاری یا برنامه ریزی نامناسب نهادها و سازمان‌های دولتی با ۱۱ فراوانی به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

برای چالش‌های تبلیغاتی برون‌سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در سطح فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران، ۱۵ شاخص یا مولفه شناسایی گردید که در این میان از دیدگاه مصاحبه شوندگان جامعه آماری، چالش تبلیغ مد در پوشاک و لوازم آرایشی زننده و نامتعارف با ۸ فراوانی مهم‌ترین چالش تبلیغاتی سطح حوزه است. ضمن آن که چالش تبلیغ و عادی‌سازی بدحجابی از طریق نمایش فیلم‌ها و سریال‌های داخلی و خارجی در صداوسیما با ۵ فراوانی و چالش ضعف اقدامات موثر در ترویج فرهنگ عفاف و حجاب از سوی مسئولان با ۴

فراوانی به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

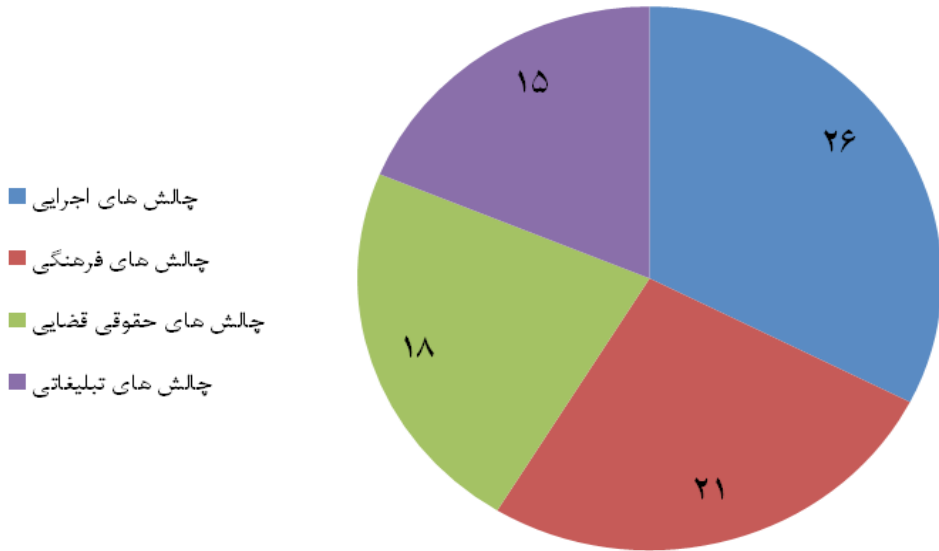
برای چالش‌های حقوقی - قضایی برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در سطح فرماندهی انتظامی غرب استان تهران، ۱۸ مولفه شناسایی گردید که در این میان از دیدگاه مصاحبه شونده‌گان جامعه آمار، چالش نبود قانونی جامع در زمینه حجاب و مصادیق آن با ۱۴ فراوانی مهم‌ترین چالش حقوقی - قضایی سطح حوزه است. ضمن آن که چالش ضعف دستگاه قضایی در هماهنگی و حمایت از ضابطین ناجا با ۱۰ فراوانی در رتبه دوم قرار گرفت. همچنین چالش‌های ضعف بازدارندگی قوانین موجود در رابطه با بدحجابی و نیز چالش برخورد ضعیف و اولویت ندادن قوه قضاییه به پرونده‌های تشکیل شده در خصوص بدحجابی هر کدام با ۹ فراوانی به طور مشترک در رتبه سوم چالش‌های حقوقی - قضایی قرار گرفتند.

برای چالش‌های اجرایی برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در سطح فرماندهی انتظامی غرب استان تهران، ۲۶ مولفه شناسایی گردید که در این میان از دیدگاه مصاحبه شونده‌گان جامعه آماری، چالش ضعف هماهنگی و همکاری بین نهادهای مسئول با ناجا با ۹ فراوانی، مهم‌ترین چالش اجرایی سطح حوزه است. ضمن آن که چالش بزرگ نمایی عملکرد و برخوردهای ناجا در رسانه‌ها و موضع‌گیری منفی علیه ناجا و نیز چالش کمبود نیروی انسانی ماهر و دلسوز و کمبود امکانات هر کدام با ۷ فراوانی در رتبه بعدی قرار گرفتند.

در این تحقیق، چالش‌های برون سازمانی در حوزه‌های فرهنگی، تبلیغاتی، حقوقی - قضایی و اجرایی برای مقابله و کنترل بدحجابی در سطح حوزه فرماندهی انتظامی ویژه غرب استان تهران از طریق طرح مصاحبه کتبی با نخبگان انتظامی جامعه آماری مورد واکاوی قرار گرفت. بر اساس نتایج به دست آمده، مهم‌ترین چالش‌های برون سازمانی ناجا برای کنترل پدیده بدحجابی، با تعداد ۲۶ مولفه شناسایی شده، مربوط به حوزه اجرایی است. پس از آن چالش‌های برون سازمانی فرهنگی با ۲۱ مولفه، چالش‌های برون سازمانی حقوقی - قضایی با ۱۸ مولفه و چالش‌های برون سازمانی تبلیغاتی با ۱۵ مولفه در رتبه‌های دوم تا چهارم قرار گرفتند.

نمودار فراوانی چالش‌های احصاء شده از نگاه مصاحبه شونده‌گان در شکل

شماره ۱ برای مقایسه نشان داده شده است:

شکل شماره ۱: نمودار فراوانی چالش‌های برون‌سازمانی ناجا برای مقابله و کنترل بدحجابی

همچنین مهم‌ترین مولفه‌های شناسایی شده از نگاه مصاحبه‌شوندگان به شرح جدول شماره ۴ می‌باشد:

جدول شماره ۴: مهم‌ترین چالش‌های شناسایی شده در زمینه کنترل و مقابله با بدحجابی

ردیف	عنوان شاخص یا مولفه	عنوان چالش	فراوانی شاخص یا مولفه
۱	رسانه‌ها، ماهواره و فضای مجازی	چالش فرهنگی	۲۵
۲	نبود قانونی جامع در زمینه حجاب و مصادیق آن	چالش حقوقی - قضایی	۱۴
۳	مدگرایی و کم‌توجهی به عرضه و فروش البسه نامناسب	چالش فرهنگی	۱۲
۴	کم‌کاری، ضعف همکاری یا برنامه‌ریزی نامناسب نهادها و سازمان‌های دولتی	چالش فرهنگی	۱۱
۵	تاثیرپذیری و تقلید از الگوی فرهنگی غرب	چالش فرهنگی	۱۰
۵	ضعف دستگاه قضایی در هماهنگی و حمایت از ضابطین نظیر ناجا	چالش حقوقی - قضایی	۱۰

بر اساس نتایج به دست آمده، می توان مدل مفهومی تحقیق را به صورت شکل شماره ۲ طراحی و ارائه نمود:

شکل شماره ۲: مدل تحلیلی تحقیق

نتیجه گیری

بر اساس یافته های تحقیق، چالش «رسانه ها، ماهواره و فضای مجازی» با ۲۵ فراوانی از جمله چالش های فرهنگی به عنوان مهم ترین چالش برون سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی در فرماندهی انتظامی غرب استان تهران شناخته شد. در سال های اخیر با شدت یافتن برنامه های کشورهای غربی در راستای تهاجم فرهنگی، فعالیت سایت های مخرب اینترنتی و شبکه های مجازی مخرب نیز شدت بیشتری یافته است. هم چنین فعالیت رسانه ها و شبکه های ماهواره ای که با تولید

و پخش فیلم‌ها و سریال‌ها که با محتوای غیراخلاقی، دوستی‌ها و روابط نامشروع، عادی‌سازی خیانت‌های همسران نسبت به یکدیگر و . . . درصد فروپاشی بنیان خانواده و تغییر سبک زندگی در جامعه ایرانی هستند. این مسئله با توجه به گسترش فن‌آوری و افزایش استفاده روزافزون از اینترنت و ماهواره به خصوص در بین نسل جوان، جامعه و نسل‌های آتی را خطر جدی مواجه ساخته است. به طوری که مطابق با نتایج تحقیق، رسیدگی سازمان‌های متولی امور فرهنگی کشور از قبیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شورای عالی فضای مجازی و . . . در کنترل محتوای رسانه‌ها، اولین گام موثر در جلوگیری از گسترش و نفوذ بدحجابی در سطح جامعه خواهد بود.

نتایج این تحقیق با یافته‌های امین صارمی و همتی (۱۳۹۴) منطبق است. به طوری که در تحقیق مذکور به منظور شناسایی چالش‌های فرماندهان و مدیران را در مدیریت انتظامی پدیده بدحجابی در استان کرمانشاه انجام شد، چالش‌های اجتماعی اعم از کارکرد فضای مجازی و تاثیر فرهنگ مبتذل غربی بر خانواده‌ها را مهم‌ترین چالش ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی گزارش کردند. همچنین نتایج این تحقیق با یافته‌های نورعلیان و دیگران (۱۳۹۳) و محمدی و دیگران (۱۳۹۲) نیز منطبق است. به طوری که بر اساس مطالعات نورعلیان و دیگران (۱۳۹۳) که در زمینه بررسی تاثیرات منفی استفاده از برنامه‌های ماهواره‌ای بر خانواده‌ها در شهر همدان صورت گرفته بود.

همچنین چالش «نبود قانونی جامع در زمینه حجاب و مصادیق آن» با ۱۴ فراوانی از جمله چالش‌های حقوقی - قضایی به عنوان دومین چالش مهم برون‌سازمانی مرتبط با کنترل و مقابله با بدحجابی شناخته شد، لزوم بازنگری متون قانونی، آیین‌نامه‌ها و دستورکارهای موجود و تدوین قانونی جامع و مطابق با شرایط روز جامعه را توسط سازمان‌ها و نهادهای قانون‌گذار نشان داد. فقدان قانونی جامع در زمینه حجاب و مصادیق آن موجب ایجاد تعاریف متفاوتی از حجاب و بدحجابی شده و در نتیجه سبب برداشت‌های متفاوت مراجع مختلف از قانون، سلیقه‌ای عمل کردن قضات، اولویت ندادن به پرونده‌های هنجارشکنان، ضعف هماهنگی بین دستگاه قضایی و ناجا، به ویژه، در خصوص اخذ دستورات قضایی و . . . می‌شود. این نتایج با یافته‌های افضل‌ی و بدیهی (۱۳۹۵) نیز منطبق است. به طوری که ایشان

Archive of SID

با مطالعه اثرگذاری حقوق و قوانین شهری بر امنیت شهری زنان مناطق ۳ و ۱۳ تهران، گزارش کردند که قوانین موجود، موضوع امنیت زنان را به صورت جدی مورد توجه قرار نداده است. همچنین آن‌ها اعلام نمودند: «بانوان مناطق ۳ و ۱۳ تهران از آثار و نتایج اجرای قوانین و مقررات شهری در خصوص امنیت زنان رضایت چندانی ندارند». بنابراین شایسته است؛ تا قوه مقننه با تصویب قانونی شفاف و موثر در بازدارندگی، اقدام نمایند.

در خصوص چالش «مدگرایی و کم توجهی به عرضه و فروش البسه نامناسب» با ۱۲ فراوانی از جمله چالش‌های فرهنگی که سومین چالش برون سازمانی مهم در زمینه کنترل و مقابله با بدحجابی در فرماندهی انتظامی غرب استان تهران شناخته شد. به عبارت دیگر، در صورتی که بتوان به طریق موثر، مدگرایی و عرضه و فروش البسه نامناسب را کنترل و مدیریت نمود، چالش‌های بعدی برای ماموریت ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی کم‌تر خواهد بود. نتایج مذکور با یافته‌های علوی و حجتی (۱۳۸۶) منطبق است. به طوری که آن‌ها، اهمیت دادن به مدگرایی را یکی از موارد موثر بر بدحجابی دختران دانشگاه شهید باهنر کرمان عنوان نمودند. بنابراین نتایج مذکور به خوبی نقش وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتحادیه‌ها و صنوف پوشاک را در این خصوص نشان می‌دهد. به طوری که با اعمال کنترل و نظارت بیش‌تر توسط سازمان‌ها و نهادهای مذکور، می‌توانند در جلوگیری از اشاعه بدحجابی موثر باشند.

با توجه به مطالب عنوان شده و سایر نتایج تحقیق، ضرورت اقدامات کنشی، ایجابی و نرم سازمان‌های متولی در خصوص عفاف و حجاب را پیش از اقدامات سلبی، واکنشی و سخت پلیسی در زمینه کنترل و مقابله با بدحجابی بیش از پیش نشان می‌دهد. به عبارت دیگر اگر سازمان‌ها و نهادهای متولی امور فرهنگی در امور مربوط به فرهنگ سازی به وظایف ذاتی خود به نحو احسن اقدام نمایند، نیاز به اقدامات سلبی و برخورد قانونی با این پدیده کمتر خواهد بود. در صورتی که سازمان‌ها و نهادهای مکلف در زمینه عفاف و حجاب بتوانند در زمینه اقدامات ایجابی موفق عمل کنند، چالش‌های کمتری برای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در زمینه کنترل و مقابله با بدحجابی وجود خواهد داشت.

بنابر نتایج به دست آمده، پیشنهادها و راهکارهایی به شرح زیر ارائه می شود:

۱. قبل از انجام طرح های عمرانی و شهرسازی، شهرک های صنعتی و نظایر آن که موجب مهاجرپذیری به شهرهای غرب استان تهران می شود، زیرساخت های شهری، مطالعه و تبعات آن ملاحظه شود.
۲. نهادها و سازمان هایی نظیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهرداری ها و . . . در کنار نیروی انتظامی، نقش نظارتی پر رنگ تری بر اماکن تفریحی از قبیل پارک ها، سینماها و . . . اعمال کنند.
۳. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، شورای عالی فضای مجازی و سایر مراجع ذی ربط، به منظور ایجاد فضای امن مجازی و جلوگیری از دسترسی به سایت های ضد اخلاقی نسبت به راه اندازی هر چه سریع تر «شبکه ملی اطلاعات» به جای شبکه های مجازی نظیر تلگرام^۱ و . . . اقدام نموده و امکان دسترسی خانواده ها به بسته های محدودکننده سایت های اینترنتی، مطابق با نیازهای خانواده و فرزندان، فراهم گردد.
۴. سازمان های متولی امور فرهنگی کشور نظیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما و . . . در جهت فرهنگ سازی و شناساندن هر چه بیشتر فرهنگ ایرانی - اسلامی و ارزش ها و باورهای اعتقادی، سعی و اهتمام بیشتری داشته و از نفوذ و گسترش فرهنگ منحط غربی بر جامعه، به ویژه نسل جوان، جلوگیری نمایند.
۵. نهادها و سازمان های قانون گذار نظیر مجلس شورای اسلامی، هیئت دولت، قوه قضاییه، شورای عالی انقلاب فرهنگی و . . . در زمینه اصلاح قوانین موجود و تدوین قوانین و مقررات جدید به صورت جامع و شفاف، با قابلیت بازدارندگی موثر و مطابق با نیازهای روز جامعه اقدام نمایند.
۶. قوه قضاییه و نیروی انتظامی به منظور ایجاد هماهنگی بیشتر و بهتر در جهت کنترل و مقابله با بدحجابی و رفع مشکلات حقوقی و اجرایی در این زمینه، جلسات تعاملی مشترکی را برگزار نمایند.

- افضلی، رسول و بهامین سادات بدیعی (۱۳۹۵). تبیین اثرگذاری حقوق و قوانین شهری بر امنیت شهری زنان در ایران (مطالعه موردی مناطق ۳ و ۱۳ تهران). فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال سوم، شماره ۴۷: ص ۱۹۷-۱۷۳.
- امین صارمی، نوذر و امیر همتی (۱۳۹۴). چالشهای فرماندهان و مدیران در مدیریت انتظامی پدیده بدحجابی (مورد مطالعه استان کرمانشاه ۱۳۹۳). فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی. سال دهم. شماره ۳: ص ۴۸۳-۴۶۷.
- ایازی، محمدعلی (۱۳۸۰). فقه پژوهی قرآنی: درآمدی بر مبانی نظری آیات الاحکام، قم: بوستان کتاب.
- ایزی، الهه سادات (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی موثر بر مدگرایی (عفاف و حجاب) در بین دانشجویان دانشگاه مازندران، فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، سال سوم، شماره ۹: ص ۵۰-۳۱.
- پاکمزد، حمید و حسین آقابابایی (۱۳۹۴). راهبردهای جلب مشارکت عمومی در پیشگیری از جرم عدم رعایت حجاب شرعی (مورد مطالعه: استان اردبیل). فصلنامه دانش انتظامی اردبیل، سال دوم، شماره ۷، دوره ۲: ص ۳۸-۱.
- چالوک، غلامرضا و یونس عابدی (۱۳۹۲). ارزیابی کارکرد ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال هشتم، شماره ۸، دوره ۴: ص ۶۵۸-۶۳۸.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۸۶). روش تحقیق (با رویکرد به پایان نامه نویسی). (چاپ ۳). تهران: بازتاب.
- درخشه، جلال، اصغر افتخاری، محسن ردادی (۱۳۹۴). تحلیل مضمونی اعتماد در اندیشه آیت الله خامنه ای. جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. سال ششم. شماره ۳: ص ۷۲-۵۳.
- رضایی، وحید (۱۳۸۴). گذری بر تاریخ پهلوی، تهران: مرندی.
- ساقینی، مجتبی (۱۳۹۳). مبانی، رویکردها و نحوه مداخله حاکمیت در حوزه پوشش، طرح تحقیقاتی: دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان خراسان شمالی: ۱۶۹.
- سعیدی، حسین، سمانه وکیل زاده و فاطمه عطایی (۱۳۹۳). بررسی آسیب های

۱۸۷

تیسین جاش های پرون سازمانی ناجا در کنترل و مقابله با بدحجابی (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی غرب استان تهران)

- اجتماعی پوشش نامناسب افراد در اماکن عمومی (مطالعه موردی شهرستان ورامین). فصلنامه دانش انتظامی شرق استان تهران. سال اول، شماره ۴: ۳۲.
- سلطانی، اختر. آذر آزادی و قدمخیر بردباری (۱۳۹۴). تاثیر حجاب در امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی ایلام، سال چهارم، شماره ۱۳: ص ۷۱-۵۳.
- شاه عبدالعظیم، حسین (۱۳۶۴). تفسیر اثنی عشری، تهران: میقات، ج ۱۴، ج ۱۰.
- شوکانی، محمد (۱۳۷۲). فتح القدیر الجامع بین فنی الروایه و الدرایه من علم التفسیر، دمشق: دار ابن کثیر، ج ۶، ج ۴.
- ضیاءپور، جلیل (۱۳۴۹). پوشاک ایرانیان از چهارده قرن پیش (از صدر اسلام تا اواخر دوره قاجاریه). تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و هنر.
- طباطبائی، محمدحسین (۱۳۷۴). تفسیر المیزان، ترجمه ی محمدباقر موسوی همدانی، قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ج ۴۰، ج ۱۵.
- عزتی، مرتضی (۱۳۷۶). روش تحقیق در علوم اجتماعی، (چاپ اول). تهران: مؤسسه تحقیقات آموزش اقتصادی دانشگاه تربیت مدرس.
- عسگری، جواد (۱۳۹۳). نقش مدیریت انتظامی در کنترل پدیده بدحجابی (مورد مطالعه: منطقه دو تهران). فصلنامه مطالعات و امنیت انتظامی، سال چهارم، شماره ۲: ص ۱۴۲-۱۱۷.
- علوی، حمیدرضا و رضیه حجتی (۱۳۸۶). عوامل موثر بر بدحجابی دختران دانشگاه شهید باهنر کرمان، دو فصلنامه تربیت اسلامی، سال دوم، شماره ۴: ص ۸۸-۶۳.
- فروغ زاده، سیمین و سعید شریعتی مزینانی (۱۳۹۴). بررسی احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهر مشهد، فصلنامه انتظام اجتماعی، سال هفتم، شماره ۲: ص ۳۲-۱.
- کرپندورف، کلاوس (۱۳۸۷). تحلیل محتوا، ترجمه ی هوشنگ نایب، تهران: انتشارات سروش.
- کوک، مایکل (۱۳۸۴). امر به معروف و نهی از منکر در اندیشه اسلامی، ترجمه احمد نمایی، مشهد: آستان قدس رضوی، ج ۲.
- محسنی، رضا علی و عزت الله نصرتی پایانی (۱۳۹۳). نسبت شهر با جرم و آسیب های اجتماعی (مطالعه ای در رتبه بندی جرائم و آسیب های اجتماعی و اقتصادی شهر گرگان). پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، سال دوم، شماره ۷: ص ۱۳۸-۱۱۳.

Archive of SID

- محمدی، بهاء‌الدین، عابد اصلانی و عبید لطفی (۱۳۹۲). امنیت فرهنگی شهروندان سنندجی در پرتو هجوم نرم کانال‌های ماهواره‌ای، فصلنامه دانش انتظامی کردستان، سال چهارم، شماره ۱۶: صص ۳۸-۱.
- مطهری، مرتضی (۱۳۶۶). مساله حجاب، تهران: انتشارات صدرا.
- معین، محمد (۱۳۸۸). فرهنگ فارسی معین (یک جلدی). چاپ دوم، تهران: انتشارات گلی.
- میرسندسی، محمد (۱۳۹۱). جامعه‌شناسی تاریخی امنیت در ایران. تهران. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ولد، جورج (۱۳۸۰)، جرم‌شناسی نظری، مترجم: علی شجاعی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۴). جامعه‌شناسی، مترجم: منوچهر صبوری، چاپ اول، تهران: نشر نی.
- نورعلیان، یاور، ازدر شمخانی، مهران رشیدی و ناصرزینی فکور (۱۳۹۳). تاثیرات منفی استفاده از برنامه‌های ماهواره‌ای بر خانواده ایرانی، فصلنامه دانش انتظامی همدان، سال اول، شماره ۳: صص ۱۶۲-۱۲۳.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین و هاشم بیکی، حمید (۱۳۹۳). دانشنامه جرم‌شناسی، چاپ سوم، تهران: گنج دانش.
- صدیق سروستانی، رحمت‌اله (۱۳۸۳)، آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران: انتشارات آن.
- سلیمی، علی و داوری، محمد (۱۳۸۰)، جامعه‌شناسی کج‌روی، قم: کتاب اول پژوهشکده حوزه و دانشگاه قم.
- وحدی، محمد فرید (۱۳۱۶). دائره المعارف قرن العشرين، قاهره: مطبعه دائره المعارف القرن العشرون.
- Swami, Viren, Jusnara Miah, Nazerine Noorani and Donna Taylor (2014). Is the hijab protective? An investigation of body image and related constructs among British Muslim women. British journal of psychology. 363-352 :105.
- Ciegel. J. , Larry (2001). Criminology, Theories, patterns and typologies, USA, New York: wadsworth.